

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla dilerim.

Filiz KERESTECİOĞLU

Ankara Milletvekili

Türkiye'de tarımsal üretimde işgücünün ciddi bir bölümü mevsimlik gezici tarım işçiliği ile karşılanmaktadır. Mevsimlik gezici tarım işçiliğinin hem geçici ve dönemsel oluşu hem de istihdamın neredeyse tümüyle kayıtsız gerçekleşmesi nedeniyle işçi sayılarına yönelik düzenli bir veri bulunmasa da her yıl 500 binden fazla insanın bu şekilde çalıştığı tahmin edilmektedir. Türkiye'de bu şekilde çalışan nüfus ise, çoğunlukla alt sınıflardan yoksul yurttaşlar ve göçmenler ile onların çocuklarından oluşmaktadır.

Gerekli yasal düzenlemelerin hala yapılmaması nedeniyle, bu emek yoğun çalışma biçiminde sosyal ve ekonomik haklar ile insani yaşam koşulları ise hala sağlanmamıştır. Mevsimlik gezici tarım işçiliği yapanlar, sosyal güvence ve buna bağlı haklardan yoksun bir şekilde, uzun çalışma saatleri boyunca harcadıkları emeğin karşılığında çok daha düşük ücretlerle ve kötü koşullarda çalıştırılmaktadır. Ayrıca tarım sektörünün genelinde olduğu gibi mevsimlik geçici tarım işçiliğinde de çocuk emeğinin yoğun sömürüsü sürmekte, yine buna bağlı olarak çocuklar, eğitim başta olmak üzere, bir dizi haktan mahrum kalmaya devam etmektedir.

Kovid-19 salgını, üretimden dağıtıma gıda tedarik zincirini ciddi şekilde etkilerken, zaten zorlu koşullarda çalışan ve yaşayan bu grubun yaşadığı sorunları ve karşı karşıya olduğu riskleri de artırmıştır. 5 Nisan tarihli İçişleri Bakanlığı Genelgesiyle sosyal hareketlilik ve şehirlerarası seyahatlere getirilen kısıtlamalardan muaf tutulan bu grup için izin belgesi temininin il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerine devredildiği bilinmektedir. Ancak basına da yansıdığı üzere bu izin belgesinin temini konusunda başlangıçta büyük karışıklıklar yaşanmıştır. Bu alanda çalışanlar için tedbirler almak ve destek sunmak üzere valilikler altında "Mevsimlik Tarım İşçileri Koordinasyon Kurulu" oluşturulması önemli bir gelişmedir. Ancak Kalkınma Atölyesi ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) valiliklerin ve illerdeki ilgili birimlerin Nisan ayındaki çalışmalarını da incelediği araştırma, şimdiye kadar alınan tedbirlerin sınırlılığına işaret etmektedir. Araştırmaya göre şimdiye kadar alınan kararlar, yaşam alanlarında (çadır yerleşkelerinde) fiziksel mesafenin ayarlanması, işçilerin seyahat ve kayıt işlerinin düzenlenmesi ve bu konulara ilişkin bilgilendirmelerden ibarettir. İşçilerin deneyimleri ise seyahat izni almakta yaşanan zorluklar, çalışma ve yaşam alanlarında gerçek anlamda sosyal mesafe ve yeterli hijyen malzemesinin ve koşullarının sağlanmaması, aileleriyle seyahat eden yaşlılarla çocukların durumlarına ilişkin belirsizlikler, tarlaya giderken güvenli ulaşım

29/160

yollarının sağlanmaması, vardiya sistemine geçilmemesi, iş sırasında kullanılan araç gereçlerin düzenli şekilde temizlenmesinde yaşanan eksiklikler gibi sorunların devam ettiğini göstermektedir.

Bir diğer sorun ise, zaten yoksul kesimden olan bu kişilerin çalıştıkları süre boyunca ikamet ettikleri yerlerden uzak olmaları nedeniyle hiçbir sosyal yardımdan faydalanamamalarıdır. Çalışmak için gittikleri illerdeki sosyal ve ekonomik desteklere başvurduklarında sabit bir ikamet adresi gösteremedikleri için bu kişilerin talepleri reddedilmektedir.

Bu bağlamda;

1. İkamet adreslerinden farklı illerde çalışan mevsimlik tarım işçilerinin çalıştıkları illerdeki sosyal ve ekonomik yardımlardan faydalanabilmesi için kişilerin ve ailelerinin izin belgelerinin ikamet belgesi olarak kullanılabilmesi gibi bir düzenleme yapılacak mıdır?
2. Mevsimlik tarım işçiliği yapanların genellikle kalabalık bir şekilde çadırlarda kaldığı bilinmektedir. Sosyal mesafe kuralları gereği, çadırlara alternatif barınma alanları sağlamak veya çadır sayısını artırmak gibi planlamalar yapılmakta mıdır? Bu gibi planları kimin icra etmesi, masrafları kimin karşılaması beklenmektedir?
3. Bir çadır yerleşkesinde Kovid-19 vakası çıkması durumunda alınacak tedbirler nelerdir? Böyle bir durumda tüm çalışanlara karantina uygulanırsa, bu kişilere ödemelerin devam etmesi için bir tedbir alınmış mıdır?
4. İşçiler ve aileleri arasında bulaş riskini azaltmak amacıyla ateş ölçümü dışında düzenli tarama tedbiri almayı, örneğin bu kişilerin tümüne test yapmayı planlıyor musunuz?
5. İşçilerin ve ailelerinin yaşam ve çalışma alanlarında yeterli kişisel koruma malzemelerine ulaşmasında sorun yaşanmaması için alınan tedbirler nelerdir? Bu malzemelere işçiler nasıl ve nereden ulaşmaktadır?
6. Yeterli sayıda seyyar tuvaletin kurulması, yeterli su, sabun ve benzeri hijyen malzemesinin tedariki nasıl, kim tarafından sağlanacaktır? Masrafları kimin karşılaması beklenmektedir?
7. İşçilerin çalışma alanlarına güvenli ulaşımı için nasıl tedbirler alınmıştır?
8. Aileleriyle birlikte göç eden çocukların çalıştırılmasının önlenmesi amacıyla ailelere ekonomik destek sağlamayı ve çocukların eğitimden mahrum kalmaması için tedbir almayı düşünüyor musunuz?